

**รายงานการจัดการความรู้
เรื่อง การบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคม
กับการเรียนการสอนและการวิจัย**

**กองการเจ้าหน้าที่
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**

คำนำ

ตามที่มหาวิทยาลัย ได้จัดให้มีการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน และการวิจัย เพื่อให้การดำเนินงาน การบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอนและการวิจัย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยจึงได้จัดให้มีการจัดการความรู้ (KM) เกี่ยวกับเรื่อง การบูรณาการงาน บริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอนและการวิจัย โดยได้จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในวันอังคารที่ 26 มีนาคม 2556 ณ ห้องประชุมพิบูลมังสาหาร สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และได้มีการเผยแพร่เป็นลายลักษณ์อักษร เป็น สรุปประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การบูรณาการ งานบริการวิชาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย และ website ศูนย์การจัดการความรู้ มหาวิทยาลัย-อุบลราชธานี ซึ่งเอกสารนี้เป็นการรายงานการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์บูรณาการงานบริการวิชาการ กับ การเรียนการสอนและการวิจัย หวังว่าคงเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผศ.ดร.ธนพรรณ ธานี

รองอธิการบดีฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์

ประธานการจัดการความรู้

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

พฤษภาคม 2556

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
<ul style="list-style-type: none"> ● ผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ เรื่องการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอนและการวิจัย คุณวุฒิแห่งชาติ (TQF)	1
<ul style="list-style-type: none"> ● แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงาน	10
<ul style="list-style-type: none"> ● ภาพถ่ายการจัดกิจกรรม	14
<ul style="list-style-type: none"> ● คณะผู้จัดทำ	15

ผลการดำเนินงานการจัดการความรู้

เรื่อง การบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอนและการวิจัย

1. การกำหนดประเด็นความรู้และเป้าหมาย

มหาวิทยาลัย ได้มีการกำหนดประเด็นความรู้และเป้าหมายของการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย ดังนี้

1.1 ประเด็นความรู้ คือ การบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียน-
การสอน และการวิจัย

1.2 เป้าหมาย

1.2.1 เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่
สังคมกับการเรียนการสอนและการวิจัย

1.2.2 เพื่อหาแนวทางทางการส่งเสริมการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่
สังคมกับการเรียนการสอนและการวิจัย

2. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

2.1 เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.2 เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียน
การสอนและการวิจัย

มหาวิทยาลัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ได้แก่

2.3 อาจารย์ประจำ

2.4 นักวิจัย

2.5 หัวหน้าโครงการบริการวิชาการ

2.6 ผู้ประสานงานวิจัย

3. การแบ่งและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอนและการวิจัย เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2556 ณ ห้องประชุม-พิบูลมังสาหาร สำนักงานอธิการบดี ดังนี้

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ผศ.ดร.อินทิรา ซาฮีร์	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม	
2. นางอัปสร อินทิแสง	อาจารย์	คณะวิทยาศาสตร์
3. นางสาววงกต ศรีอุไร	อาจารย์	คณะวิทยาศาสตร์
4. นายชาญชัย ศุภอรธกร	อาจารย์	คณะวิทยาศาสตร์
5. นางสาวสมจินตนา ทวีพานิชย์	รองคณบดีฝ่ายกิจการพิเศษ	คณะวิทยาศาสตร์
6. นายชัชวิน นามมัน	อาจารย์	คณะวิทยาศาสตร์
7. นายสายชล พิมพ์มงคล	อาจารย์	คณะวิทยาศาสตร์
8. นางสาวกุสุมา จิตแสง	อาจารย์	คณะเภสัชศาสตร์
9. นางสาวทัตตา ศรีบุญเรือง	อาจารย์	คณะเภสัชศาสตร์
10. ผศ.ปารย์ย์ ทองงอก	หัวหน้ากลุ่มวิชาชีวเภสัชศาสตร์	คณะเภสัชศาสตร์
11. นางสาวสุทธาสินี สุวรรณกุล	หัวหน้ากลุ่มวิชาเภสัชกรรมปฏิบัติคณะเภสัชศาสตร์	
12. พญ.ปาริชาติ วงศ์เสนา	อาจารย์	วิทยาลัยแพทยศาสตร์ ฯ
13. ผศ.มินตรา สารระรักษ์	หัวหน้ากลุ่มวิชาสาธารณสุขศาสตร์	วิทยาลัยแพทยศาสตร์ ฯ
14. ผศ.วัชรีย์ ศรีคำ	รองคณบดีฝ่ายวิจัย	คณะศิลปศาสตร์
15. นางสาวสมาพร นนท์พละ	อาจารย์	คณะศิลปศาสตร์
16. นางสาวสายสุณี ชัยมงคล	อาจารย์	คณะศิลปศาสตร์
17. นายทินน์ พรหมโชติ	อาจารย์	คณะเกษตรศาสตร์
18. นางสาวจินตามณี แสงกาญจนวนิช	อาจารย์	คณะเกษตรศาสตร์
19. นายรักเกียรติ แสนประเสริฐ	อาจารย์	คณะเกษตรศาสตร์
20. นางสาวมีรันตี เจียรักสุวรรณ	อาจารย์	คณะนิติศาสตร์
21. นายกรกฎ เหล่าสกุล	อาจารย์	คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ
22. นางสาวญาเรศ อัครพัฒนานุกูล	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายแผน	คณะรัฐศาสตร์
23. นายธนกร ถิ่นสุวรรณ	อาจารย์	คณะวิศวกรรมศาสตร์
24. ผศ.ทวีศักดิ์ วงไพศาล	หัวหน้าภาควิชาวิศวกรรมโยธา	คณะวิศวกรรมศาสตร์
25. นายธิติกานต์ บุญแข็ง	เจ้าหน้าที่วิจัย	คณะวิศวกรรมศาสตร์

26. นางรวีวรรณ เผ่ากันหา	รองคณบดีฝ่ายบริการวิชาการ	คณะพยาบาลศาสตร์
27. ผศ.จินตนา ลีละไกรวรรณ	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิจัย	วิเทศสัมพันธ์ คณะพยาบาลศาสตร์
28. นางสาวเกสร สายธนู	ประธานวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	คณะพยาบาลศาสตร์
29. รศ.อำพน ศรีรักษา	ประธานกลุ่มการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	คณะพยาบาลศาสตร์
30. ผศ.บุศรา กาญจนบัตร	อาจารย์	คณะพยาบาลศาสตร์
31. นางสุพัตรา กิตติวณิช	ประธานสาขาวิชาการพยาบาลพื้นฐานและบริหารการพยาบาล	
32. นางสาวสุนันทา ครองยุทธ	อาจารย์	คณะพยาบาลศาสตร์
33. นางสาวพิมลพรรณ อุดมพันธ์	รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ	คณะบริหารศาสตร์
34. ผศ.สืบพงศ์ หงษ์ภักดี	อาจารย์	คณะบริหารศาสตร์
35. ผศ.นภาพร หงษ์ภักดี	อาจารย์	คณะบริหารศาสตร์
36. ผศ.ปรีชา บุญจุง	รองคณบดีฝ่ายบริการวิชาการ	คณะเภสัชศาสตร์
37. ผศ.สมบัติ สินธุ์เชาวน์	อาจารย์	คณะวิศวกรรมศาสตร์
38. ผศ.จาวรวรรณ วงบุตดี	อาจารย์	วิทยาลัยแพทยศาสตร์ ฯ
39. นายณัฐ ติษฐ์เจริญ	อาจารย์	คณะวิทยาศาสตร์
40. นางสาวนาวิณี สุตัญตั้งใจ	หน.สนง.ส่งเสริมบริหารงานวิจัย	สำนักงานส่งเสริมบริหารงานวิจัย
41. นายสุภวัฒน์ ไสวรรณี	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	สำนักงานส่งเสริมบริหารงานวิจัย
42. นางสาวมัชฌมา ชี้อจริง	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	สำนักงานส่งเสริมบริหารงานวิจัย
43. นางสาวพรพิมล มงคลคำ	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	สำนักงานส่งเสริมบริหารงานวิจัย

เริ่มกิจกรรมเวลา 09.00 น.

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม ผศ.อินทิรา ซาฮีร์ ได้กล่าวนำถึงการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอนและการต่อยอดสู่การทำงานวิจัย โดยสำนักงานส่งเสริมบริหารงานวิจัย ได้เชิญอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานทั้งระดับนโยบายและผู้ปฏิบัติ เพื่อถ่ายทอดความรู้ เทคนิควิธีการดำเนินงานแก่ผู้ร่วมกิจกรรม โดยผู้ที่มีประสบการณ์ในการวางแผนการบริการวิชาการเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานของกลุ่มอาจารย์ในสาขาวิชาการต่าง ๆ จนพัฒนาไปสู่การบูรณาการกับการเรียนการสอน คือ ผศ. ปรีชา บุญจุง รองคณบดีฝ่ายบริการวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ ผศ.สมบัติ สินธุ์เชาวน์ จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ และ ผศ.จาวรวรรณ วงบุตดี อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย โดยใช้โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปี โดยกำหนดประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้

1. การวางแผนและการจัดระบบการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน

วิทยาการได้นำเสนอประสบการณ์ในการวางแผนการดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคมเพื่อเกิดการบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย โดยในระดับนโยบายนั้น ผศ.ปรีชา บุญจุง กล่าวว่า คณะเภสัชศาสตร์ มีการ บูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอนมานานพอสมควร โดยเริ่มจากการหาต้นแบบจากสถาบันอื่น ๆ ที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาดูงานและเชิญเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้ จากนั้นคณะเริ่มดำเนินการ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในคณะ เชิญบุคลากรประชุมเพื่อทำแผนร่วมกัน เริ่มจากการ

วิเคราะห์หลักสูตรที่คณะเปิดสอนอยู่ในแต่ละปี ว่าแต่ละหลักสูตรที่เปิดสอนนั้น มีกิจกรรมเสริมอะไรบ้างที่ควรจัดให้กับนักศึกษา กิจกรรมใดที่ไม่ควรจัด กำหนดประเด็นสำคัญที่ต้องการให้นักศึกษาแต่ละชั้นปีได้เรียนรู้หรือพัฒนาตนเองตามหลักสูตร นำมาพัฒนาเป็นโครงการบริการวิชาการ จนได้โครงการบริการวิชาการที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละชั้นปี จากนั้นให้แต่ละกลุ่มวิชานำไปจัดเป็นโครงการเพื่อดำเนินการในปีต่อไป โดย

เน้นการทำโครงการใหญ่ที่มีกิจกรรมย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันภายใต้โครงการหลัก เพื่อไม่ให้มีจำนวนโครงการมากเกินไป ซึ่งสิ่งสำคัญในการดำเนินงานขั้นตอนนี้คือการสร้างเจตคติร่วมกันของบุคลากรในคณะเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน เมื่อทุกคนเกิดความเข้าใจแล้วการทำโครงการของคณะจะเกิดการบูรณาการกับการเรียนการสอนได้เอง

ระดับการจัดการโครงการนั้น ผศ.สมบัติ สินธุเชาวน์ และ ผศ.จรรุวรรณ วงบุตดี เสนอประสบการณ์การบริหารโครงการเพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ โดยมีหลักการสำคัญคล้ายกันคือ ก่อนจะทำโครงการผู้รับผิดชอบโครงการต้องทำการวิเคราะห์รายวิชาที่จะทำการเรียนการสอนในปีการศึกษานั้น ๆ ก่อน ว่ามีรายวิชาใดบ้างที่สามารถนำมาบูรณาการกับการบริการวิชาการแก่สังคมได้ เมื่อได้รายวิชาที่จะบูรณาการแล้ว ลำดับต่อมาคือการวางแผนการจัดกิจกรรมการบริการวิชาการ โดยต้องวางแผนกิจกรรมให้ครอบคลุมตามปีงบประมาณคือ 12 เดือนเต็ม ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมการบริการวิชาการกับกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกันในช่วงเวลาการดำเนินงาน

การแลกเปลี่ยนจากผู้ร่วมกิจกรรม

ผู้ร่วมกิจกรรมได้มีประเด็นแลกเปลี่ยนกับวิทยากรในเรื่องการวางแผนการดำเนินงาน 2 ประเด็น คือ

1. กรณีการจัดโครงการที่มีระยะเวลาดำเนินงานเพียง 1-2 วัน เช่น การจัดประชุมวิชาการ จะมีการวางแผนงานอย่างไรเพื่อให้บูรณาการกับการเรียนการสอนได้ โดยวิทยากรและผู้ร่วมกิจกรรม ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมกันสรุปว่า สำหรับกิจกรรมที่จัดเพียง 1-2 วัน นั้น ในการเขียนแผนปฏิบัติงานหรือกิจกรรมการดำเนินงาน ต้องมีการเขียนแผนงานที่มากกว่าการจัดกิจกรรมเพียง 1-2 วัน เช่น ก่อนจัดประชุมวิชาการ อาจจะมีการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาออกพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการประชุมวิชาการและนำมาเสนอในชั้นเรียน จากนั้นจึงมีกิจกรรมต่อเนื่องมาจนกระทั่งถึงวันที่จัดประชุมวิชาการซึ่งแม้จะมีการจัด 1-2 วัน ก็ถือว่ามีบูรณาการกับการเรียนการสอนเรียบร้อยแล้ว หรืออาจนำความรู้ที่ได้การประชุมวิชาการ เป็นหัวข้อในการเรียนการสอนแก่นักศึกษา โดยมอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน หรือหากไม่สามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนได้ อาจนำไปบูรณาการกับการวิจัยแทน เช่น การนำนักศึกษาเข้าร่วมรับฟังการบรรยายพิเศษ การร่วมนำเสนอผลงาน เป็นต้น

2. คณะพยาบาลศาสตร์ มีแนวทางการดำเนินงานคล้ายกับคณะเภสัชศาสตร์ โดยใช้การวิเคราะห์รายวิชาที่มีการเรียนการสอนในแต่ละชั้นปี เป็นฐานในการคิดกิจกรรมเสริมให้กับนักศึกษา เพราะสาขาวิชาชีพพยาบาล มีหลักสูตรภาคบังคับให้นักศึกษาต้องทำงานร่วมกับชุมชนอย่างน้อยร้อยละ 20 ของวิชาที่เปิดทำการเรียนการสอน ดังนั้น จึงได้นำมาเป็นหลักคิดว่ามีรายวิชาใดบ้างที่จะให้นักศึกษาลงพื้นที่ให้บริการแก่ผู้ป่วยในชุมชน โดยจะมอบหมายงานให้นักศึกษาค้นหานวัตกรรมในการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง เพื่อนำเสนอในชั้นเรียน จากนั้นนำไปถ่ายทอดแก่ผู้ป่วยและเยี่ยมบ้านผู้ป่วยเรื้อรัง ซึ่งทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้การดูแลผู้ป่วยเรื้อรังจากสถานการณ์จริง จากนั้นนักศึกษาได้นำเสนอสรุปความรู้ที่ได้จากการบริการวิชาการแก่เพื่อนนักศึกษาด้วยกันในชั้นเรียน แต่ขณะนี้คณะพยาบาลศาสตร์มีการดำเนินงานเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 3

2. วิธีการบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอน

วิทยากรได้ถ่ายทอดประสบการณ์และวิธีการบูรณาการงานบริการวิชาการเข้ากับการเรียนการสอนว่าสามารถทำได้หลากหลายวิธี โดยสรุปดังนี้

1. การนำนักศึกษาร่วมออกพื้นที่ให้บริการวิชาการกับอาจารย์ เพื่อให้ได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง
2. การนำข้อมูลความรู้ได้รับจากการบริการวิชาการ เป็นกรณีศึกษาให้กับนักศึกษาได้เรียนในชั้นเรียน
3. การนำประเด็นปัญหาจากการบริการวิชาการมาถ่ายทอดในชั้นเรียนเพื่อให้นักศึกษาเกิดการแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน
4. การมอบหมายให้นักศึกษาทำโครงการงาน

3. การบูรณาการงานบริการวิชาการกับการวิจัย

วิทยากร ได้เสนอวิธีการในการบูรณาการงานบริการวิชาการเพื่อต่อยอดสู่การพัฒนางานวิจัย ดังนี้

ผศ.ปรีชา บุญจุง และ ผศ.จรรุวรรณ วงบุตดี เสนอว่า ในการบูรณาการงานบริการวิชาการต่อยอดไปสู่การวิจัย นั้น คณะเภสัชศาสตร์จะใช้วิธีการบริการวิชาการร่วมกับแหล่งฝึกงานจริงของนักศึกษา หรือใช้พื้นที่ระดับชุมชนเป็นแหล่ง การให้บริการวิชาการ ซึ่งความสำคัญของการใช้แหล่งฝึกงานจริงหรือพื้นที่ชุมชน คือ อาจารย์สามารถดำเนินงานได้อย่าง ต่อเนื่องหลายปี เมื่อมีการดำเนินงานต่อเนื่องหลายปี ทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานบางอย่างที่สามารถนำมา พัฒนาไปสู่การวิจัยได้ หรือกรณีที่มีการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง แต่มีการทำงานร่วมกับชุมชน มีการเก็บข้อมูลพื้นฐาน บางอย่างของชุมชนก็สามารถพัฒนาต่อยอดสู่การวิจัยได้ เช่น โครงการสำรวจจุกน้ำยุงลายในพื้นที่ตำบลธาตุ ที่ ผศ.จรรุ วรรณ วงบุตดี รับผิดชอบ มีการสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลจุกน้ำยุงลาย ข้อมูลเกี่ยวกับการแพร่

ระบาดของโรคที่มีหลายหมู่บ้าน ซึ่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นั้น สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อเขียนบทความวิชาการ นำเสนอในงานประชุมวิชาการ ซึ่งแม้จะยังไม่ได้ต่อยอดไปสู่การทำวิจัย แต่สามารถใช้ในการตรวจประเมินคุณภาพได้

หรือบางกรณี การลงพื้นที่เพื่อให้บริการวิชาการบางเรื่องอาจทำให้ได้ปัญหามาพัฒนาโครงการวิจัยทางอ้อมได้ เช่น คณะเภสัชศาสตร์ลงพื้นที่ศึกษาเรื่องน้ำใต้ดินในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี แล้วพบว่า น้ำใต้ดินที่ชาวบ้านนำมาดื่มและใช้ ในครัวเรือนมีการปนเปื้อนของโลหะหนักบางชนิด ซึ่งไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ในบริเวณนั้น ๆ จึงเป็นประเด็นปัญหาที่จะนำมา พัฒนาเป็นโครงการวิจัยเพื่อศึกษาเกี่ยวกับที่มาของการปนเปื้อนโลหะ หรือคุณภาพน้ำใต้ดิน เป็นต้น

ผศ.สมบัติ สินธุเชาวน์ เสนอวิธีการบูรณาการงานบริการวิชาการต่อยอดสู่การวิจัยที่เคยปฏิบัติมา คือ จะใช้การ ทำงานควบคู่กันไปกับการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีกับปริญญาโท กล่าวคือ ในระดับปริญญาตรีจะมอบหมายงานให้ นักศึกษาหนึ่งคน เก็บรวบรวมข้อมูลเส้นทางการขนส่งขยะของรถขนส่งขยะในเขตเทศบาล เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์การ สิ้นเปลืองเชื้อเพลิง ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาโทจะใช้ข้อมูลที่ได้จากนักศึกษาปริญญาตรีทั้งหมดทุกเส้นทางนำมา วิเคราะห์และเสนอเส้นทางในการจัดเก็บขยะใหม่ เพื่อให้ได้คำตอบเรื่องเส้นทางที่ดีกว่า เกิดความประหยัดคุ้มค่ากว่า

ประเด็นการแลกเปลี่ยนจากผู้ร่วมกิจกรรม

ผู้ร่วมกิจกรรมได้มีประเด็นแลกเปลี่ยนกับวิทยากรในเรื่องการวางแผนการดำเนินงาน 2 ประเด็น คือ

1. การทำวิจัยก่อนการให้บริการวิชาการหรือการบริการวิชาการก่อนจึงนำมาสู่การวิจัย ประเด็นใดควรจะเกิดก่อน โดยผู้ร่วมกิจกรรมเห็นว่า ความเป็นจริงงานวิจัยควรเกิดขึ้นก่อน กล่าวคือ เมื่อนักวิจัยลงไปศึกษาวิจัยเพื่อแก้ปัญหาบางอย่างในพื้นที่แล้วได้ความรู้จากผลการศึกษาวิจัยนั้นแล้ว จึงสามารถนำไปถ่ายทอดหรือให้บริการวิชาการแก่ประชาชนทั้งในพื้นที่นั้นหรือพื้นที่อื่น ๆ ได้ และเมื่อให้บริการวิชาการแล้วก็อาจจะเกิดประเด็นปัญหาที่นำมาพัฒนาสู่การวิจัยต่อเนื่องกันเป็นวงจรสลับกัน

2. การบูรณาการงานบริการวิชาการไปสู่การวิจัยตามเกณฑ์ สมศ. ต้องมีการให้บริการวิชาการก่อนจึงพัฒนาไปสู่การวิจัย ซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการ สามารถทำได้หลายวิธีการ เช่น เมื่อออกให้บริการวิชาการเกี่ยวกับการทำ CSR ให้กับผู้ประกอบการในจังหวัดอุบลราชธานี แล้วพบว่า ผู้ประกอบการรายย่อยหลายรายไม่สามารถจัดกิจกรรม CSR ให้ประสบความสำเร็จได้โดยไม่รู้สาเหตุที่แท้จริงคืออะไร ผู้รับผิดชอบโครงการจึงนำปัญหานั้นมาพัฒนาเป็นโจทย์วิจัยเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการจัดกิจกรรม CSR ของผู้ประกอบการรายย่อยในจังหวัดอุบลราชธานี หรือ วิจัยเพื่อ

หารูปแบบการจัดกิจกรรม CSR ที่เหมาะสมของผู้ประกอบการรายย่อยในจังหวัดอุบลราชธานี หรือบางกรณีผู้รับผิดชอบโครงการออกให้บริการเรื่องสมุนไพรพื้นเมืองในชุมชนแห่งหนึ่ง แล้วได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้านจากชุมชนซึ่งตัวเองยังไม่มีความรู้มาก่อน จึงนำสมุนไพรนั้นมาศึกษาคุณสมบัติทางยา เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้ร่วมกิจกรรมยังได้เสนอวิธีการพัฒนางานวิจัยจากการให้บริการวิชาการในรูปแบบอื่น เช่น ในการจัดอบรมภาษาอังกฤษให้กับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ซึ่งดำเนินการเป็นประจำทุกปี ผู้รับผิดชอบโครงการอาจใช้วิธีการทดสอบระดับความรู้ของผู้ร่วมโครงการว่ามีความรู้ระดับใด จากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผล เพื่อนำข้อมูลไปปรับใช้ในการจัดอบรมครั้งต่อไป ขณะเดียวกัน ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น สามารถนำมาเขียนเป็นรายงานการวิจัยได้ หรือการจัดกิจกรรมทุกปี สามารถเก็บข้อมูลผู้ร่วมโครงการทุกปีแล้วนำข้อมูลนั้นมาศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการให้บริการวิชาการแต่ละครั้งว่าผู้ร่วมโครงการมีการพัฒนาอย่างไร

4. กระบวนการติดตามและประเมินผลการบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอน

วิทยากรได้ให้ข้อมูลวิธีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ว่าประสบผลสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสรุปมีวิธีการที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการต้องกำหนดเป้าหมายของการบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอนก่อน ว่าต้องการให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้หรือได้รับประโยชน์อะไรจากการบริการวิชาการ ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงาน เช่น กรณีการบูรณาการกับการทำโครงการ ก็จะใช้ตัวโครงการ ระยะเวลาที่แล้วเสร็จ เป็นเกณฑ์การประเมิน รวมถึงการใช้แบบประเมินที่มหาวิทยาลัยกำหนดในการประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานด้วย

5. มาตรการ ข้อเสนอแนะสำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน

ข้อมูลที่ได้จากวิทยากรและผู้ร่วมกิจกรรม ที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยดำเนินการเพื่อสนับสนุนการให้บริการวิชาการแก่สังคม สรุปได้ ดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลความต้องการของกลุ่มเป้าหมายประเภทต่าง ๆ ที่รับบริการจากมหาวิทยาลัย เป็นประจำทุกปีก่อนจะเปิดรับข้อเสนอโครงการ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบโครงการได้นำข้อมูลมาใช้เขียนโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการรับบริการ
2. ขอให้มหาวิทยาลัยแจ้งผลการพิจารณาโครงการให้เร็วขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบโครงการสามารถรู้ล่วงหน้าจะสามารถวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกันทั้งกิจกรรมการบริการวิชาการและการบูรณาการกับการเรียนการสอน
3. อยากให้มหาวิทยาลัยเก็บข้อมูลการประเมินผลโครงการด้านต่าง ๆ ย้อนหลัง 3 ปี เพื่อนำมารวบรวมและวิเคราะห์ประเมินผล เพื่อให้ทราบว่ามีผลสำเร็จในการดำเนินงานส่วนใดบ้างและส่วนใดที่ต้องปรับปรุง จากนั้นวิเคราะห์เสนอเป็นโมเดลการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้มหาวิทยาลัยได้ข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานต่อไป
4. มหาวิทยาลัยกำหนดเป้าหมายการบริการวิชาการที่ชัดเจน ซึ่งดูได้จากมาตรการในการดำเนินงาน หากคณะนำมาตรการดังกล่าวไปกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของคณะ โดยมุ่งเน้นความสำคัญในการกำหนดพื้นที่การดำเนินงานให้ชัดเจน แล้วทำงานต่อเนื่องในพื้นที่เดิมในระยะ 3-5 ปี ทำการประเมินผลสำเร็จของโครงการ จากนั้นจึงเปลี่ยนพื้นที่เป้าหมายใหม่ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ต่อไป

5. ปัจจุบันมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้รับบริการวิชาการ 3 กลุ่ม คือ 1) จากกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ เพราะถือเป็นตัวป้อนของมหาวิทยาลัย หากมหาวิทยาลัยทำงานกับกลุ่มโรงเรียนอย่างต่อเนื่องจะสร้างความมั่นใจแก่ครูและนักเรียน อยากเข้ามาเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย 2) นักศึกษา ซึ่งถือเป็นผู้ที่นำความรู้ไปใช้ในสังคม ต้องได้รับความรู้และประสบการณ์จริง ดังนั้น โครงการบริการวิชาการที่อาจารย์ดำเนินการ ต้องนำนักศึกษาออกไปเรียนรู้ในสถานการณ์จริงและอาจารย์เองจะได้ความรู้ที่นำกลับมาไปใช้ในการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัย 3) ผู้ใช้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยหรือผู้ประกอบการต่าง ๆ ซึ่งมหาวิทยาลัยให้บริการวิชาการแก่กลุ่มเหล่านี้เปรียบเหมือนการสร้างความสำเร็จต่อมหาวิทยาลัยและให้ความร่วมมือในกิจการของมหาวิทยาลัยด้วย

6. การพัฒนากิจกรรมการบริการวิชาการ โดยใช้คุณสมบัติที่ต้องการพัฒนานักศึกษาในแต่ละชั้นปี เป็นแนวทางการจัดโครงการเป็นเรื่องที่ดี ในการช่วยตอบโจทย์การพัฒนาทักษะนักศึกษาตามอัตลักษณ์ของสถาบันได้ ซึ่งคณะอาจจะจัดกิจกรรมบริการวิชาการเพียงปีละโครงการเพื่อพัฒนานักศึกษาตามอัตลักษณ์ เป็นการลดภาระงานของอาจารย์ได้อีกทางหนึ่ง

4. มีการรวบรวมความรู้ตามประเด็นความรู้ที่กำหนด

มหาวิทยาลัยได้มีการรวบรวมความรู้ที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีมาพัฒนา และจัดเป็นสายลักษณะอักษรและเผยแพร่ไปยังหน่วยงานต่างๆ

5. มีการนำความรู้ที่ได้จากการความรู้

มหาวิทยาลัยได้มีการนำความรู้ที่ได้จากการความรู้มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริง ได้มีการสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสอบถามว่า ได้นำมาใช้ในการปฏิบัติงานจริงหรือไม่ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ได้นำมาใช้ในการปฏิบัติงานจริง

แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงาน

จากการจัดกิจกรรม สามารถสรุปแนวปฏิบัติที่ดีในการบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอน และการวิจัย ได้ดังนี้

การบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอน	การบูรณาการงานบริการวิชาการกับการวิจัย
<p>1. การวิเคราะห์รายวิชาที่จะทำการสอน ก่อนเริ่มดำเนินโครงการบริการวิชาการ เป็นเทคนิคที่ดี ที่ทำให้การบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ เพราะการบูรณาการสามารถดำเนินการได้ไม่ครอบคลุมทุกวิชา</p> <p>2. การวางแผนการบริการวิชาการ ต้องวางแผนให้ครอบคลุมตลอดภาคการศึกษา เพื่อให้ นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรม</p> <p>3. การนำนักศึกษาร่วมออกพื้นที่ให้บริการวิชาการกับอาจารย์ เป็นเทคนิคการบูรณาการที่ทำให้ นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง</p> <p>4. ความรู้ที่ได้รับจากการบริการวิชาการหรือประเด็นปัญหาจากการบริการวิชาการ สามารถนำมาใช้เป็นกรณีศึกษาให้กับนักศึกษาได้เรียนในชั้นเรียนได้</p>	<p>1. การบริการวิชาการร่วมกับแหล่งฝึกงานจริงของนักศึกษา หรือใช้พื้นที่ระดับชุมชนเป็นแหล่งการให้บริการวิชาการ ทำให้อาจารย์สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องหลายปี เมื่อมีการดำเนินงานต่อเนื่องหลายปี ทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานบางอย่างที่สามารถนำมาพัฒนาไปสู่การวิจัยได้</p> <p>2. จะใช้การทำงานควบคู่กันไปกับการสอน นักศึกษาระดับปริญญาตรีกับปริญญาโท กล่าวคือในระดับปริญญาตรีจะมอบหมายงานให้นักศึกษาหนึ่งคน เก็บรวบรวมข้อมูลเส้นทางขนส่งขยะของรถขนส่งขยะในเขตเทศบาล เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์การสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง ส่วนนักศึกษาปริญญาโทจะใช้ข้อมูลที่ได้จากนักศึกษาปริญญาตรีทั้งหมดทุกเส้นทางนำมาวิเคราะห์และเสนอเส้นทางในการจัดเก็บขยะใหม่ เพื่อให้ได้คำตอบเรื่องเส้นทางที่ดีกว่า เกิด</p>

การประเมินผลการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ร่วมโครงการ

จากผู้ร่วมโครงการจำนวน 29 คน ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ เพศหญิง 18 คน ชาย 11 คน เป็นบุคลากรของคณะศิลปศาสตร์มากที่สุด จำนวน 7 คน รองลงมาคือ คณะพยาบาลศาสตร์ 6 คน คณะวิทยาศาสตร์และคณะเภสัชศาสตร์ เท่ากัน 4 คน คณะเกษตรศาสตร์ 3 คน คณะวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาลัยแพทยศาสตร์ 2 คน คณะนิติศาสตร์ คณะศิลปะประยุกต์และการออกแบบ และคณะบริหารศาสตร์ 1 คน เท่ากัน

ผู้ร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่ เป็นหัวหน้าโครงการ คือผู้รับผิดชอบหลักจำนวน 19 คน นอกนั้นเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบโครงการ จำนวน 8 คน ในจำนวนนี้ เป็นผู้มีประสบการณ์ในการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอนมากที่สุด จำนวน 19 คน มีประสบการณ์ในการบูรณาการงานบริการวิชาการกับการวิจัย จำนวน 2 คน ขณะที่อีก 9 คนไม่เคยบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับพันธกิจอื่นมาก่อน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย

จากการใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ร่วมกิจกรรมในประเด็นต่าง ๆ ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และได้เสนอผลการวิเคราะห์ด้วยตารางโดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ ดังนี้

$\bar{X}$ ตั้งแต่ 4.51 – 5.00 หมายความว่า มากที่สุด

$\bar{X}$ ตั้งแต่ 3.51 – 4.50 หมายความว่า มาก

$\bar{X}$ ตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายความว่า ปานกลาง

$\bar{X}$ ตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายความว่า น้อย

$\bar{X}$ ตั้งแต่ 1.10 – 1.51 หมายความว่า น้อยที่สุด

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย
1. หัวข้อการจัดกิจกรรมตรงกับความต้องการ / ความสนใจ	4.03
2. วิทยากรมีความรู้ ความสามารถและถ่ายทอดประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์	3.92
3. ได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ เพิ่มมากขึ้น	4.03
4. คาดว่าจะสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินโครงการที่ตนเองรับผิดชอบได้	4.00
5. สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.89
6. เอกสารประกอบการบรรยายเหมาะสม	3.50
7. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.93

จากตาราง สรุปได้ว่า ผู้ร่วมโครงการมีความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงจากมากที่สุด 5 ลำดับแรก ดังนี้ หัวข้อการจัดกิจกรรมตรงกับความต้องการหรือความสนใจ และ จากการร่วมโครงการได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์เพิ่มมากขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.03 คะแนน รองลงมา คือ คาดว่าจะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินโครงการของตนเอง มีคะแนนเฉลี่ย 4.00 คะแนน ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม คะแนนเฉลี่ย 3.93 คะแนน และ วิทยากรมีความรู้ ความสามารถและถ่ายทอดประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ คะแนนเฉลี่ย 3.92 คะแนน

ตอนที่ 3 หัวข้อเกี่ยวกับการบริการวิชาการที่ท่านสนใจและต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดอบรมเพิ่มเติม

ผู้ร่วมโครงการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนากิจกรรมการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเพิ่มเติม 4 หัวข้อ โดยเรียงลำดับหัวข้อที่มีความต้องการมากไปน้อย ดังนี้

1. ต้องการประชุมร่วมกับกลุ่มผู้รับบริการวิชาการกลุ่มต่าง ๆ เพื่อรับทราบข้อมูลความต้องการของกลุ่มเป้าหมายก่อนการเขียนข้อเสนอโครงการประจำปี และ ต้องการได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ในการบริหารงบประมาณและการดำเนินการด้านพัสดุ จำนวน 18 คน
2. ต้องการได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ ด้านการประเมินผลโครงการ จำนวน 14 คน
3. ต้องการได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ การใช้งานระบบบริหารจัดการโครงการบริการวิชาการ จำนวน 13 คน

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้ร่วมกิจกรรม มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สำหรับมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมพบปะกับกลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการ หน่วยงานประสานการดำเนินงาน ทำให้ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการบริหารโครงการ ซึ่งเป็นประโยชน์มาก มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมลักษณะนี้ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
2. มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมสำรวจความต้องการรับบริการจากผู้รับบริการวิชาการกลุ่มต่างๆในจังหวัดอุบลราชธานี
3. มหาวิทยาลัยควรพิจารณาปรับปรุงระเบียบการเบิกจ่ายให้เหมือนกับการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อการวิจัย
4. มหาวิทยาลัยควรจัดทำคู่มือการบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย เพื่อเผยแพร่ให้ผู้รับผิดชอบโครงการได้ศึกษา
5. มหาวิทยาลัยควรสรุปผลการจัดกิจกรรมและแจ้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่ไม่ได้ร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้
6. มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมอบรมแนวทางการบริหารโครงการให้เกิดผลสำเร็จสูงสุด และการเป็นวิทยากรที่ดี

ภาพกิจกรรม

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.ธนพรรณ ธาณี รองอธิการบดีฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์

รวบรวมเรียบเรียงโดย

นางวิณาวรรณ ประชุมชิต ผู้ปฏิบัติงานบริหารชำนาญงาน

ออกแบบปก

นางวิณาวรรณ ประชุมชิต ผู้ปฏิบัติงานบริหารชำนาญงาน